

Dávky v roce 2009: výdaje na důchody a podporu v nezaměstnanosti vzrostly, ušetřilo se na nemocenském

Rok 2009 se nesl ve znamení **dopadů světové hospodářské krize**, což se výrazně promítlo především do vývoje na trhu práce. **Výdaje na podporu v nezaměstnanosti stouply o téměř 112 %**. **Přibýlo důchodců, méně lidí ale stonalo a mírně poklesly výdaje na dávky státní sociální podpory**. **Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky (MPSV) tak za rok 2009 vyplatilo na dávkách přibližně 438 miliard Kč, což je o cca 28 miliard Kč (o cca 7 %) více než v roce předchozím.**

Vývoj počtu důchodců a výdajů důchodového pojištění

- Výdaje na důchody v prosinci roku 2009 činily **31,7 miliardy Kč**, což bylo **o 3,9 % více** než ve stejném období předchozího roku.
- Důchod v posledním měsíci roku 2009 pobíralo **2 790,4 tisíc lidí**. Oproti prosinci 2008 to znamená **nárůst o 1,3 %**.
- Meziročně **přibýlo** zejména **důchodců se starobním důchodem**. Jejich **podíl** na celkovém počtu důchodců činil **75,6 %**. V prosinci 2009 byl starobní důchod vyplacen cca 2 108,4 tisícům důchodců.
- Za **celý rok 2009** MPSV vyplatilo na dávkách důchodového pojištění **cca 331,6 miliardy Kč**, tedy **o 8,8 % více než za rok 2008**.

Vývoj výdajů nemocenského pojištění

Dávky nemocenského pojištění se dělí do čtyř skupin: nemocenské, peněžitá pomoc v mateřství, ošetrovné a vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství. Z hlediska nákladů systému nemocenského pojištění se do této oblasti zahrnují i refundace náhrady mezd.

- Výdaje za všechny čtyři dávky v prosinci 2009 činily **2,1 miliardy Kč**, což je částka **o 20,3 % nižší než ve stejném období předchozího roku**.
- **Za celý rok 2009** bylo na všechny druhy dávek vyplaceno **26,0 miliard Kč**. Oproti roku 2008 to je **o 18,3 % méně**.
- **Největší podíl** na prosincových výdajích roku 2009 mělo **nemocenské**, a to **66,6 %**. V **posledním měsíci roku 2008** to bylo **o 31,9 % více**. K poklesu došlo kvůli legislativním změnám, které určily, že nemocenské náleží až od 15. dne pracovní neschopnosti. **Celoroční výdaje** na nemocenské dosáhly **18,2 miliardy Kč**, tedy **o 6,6 miliardy Kč méně než za rok 2008**.
- Počet **případů pracovní neschopnosti** byl v prosinci roku 2009 **o 10 % nižší než v posledním měsíci předchozího roku**. Za celý loňský rok došlo k **poklesu počtu ukončených případů o 31 %** i ke **snížení počtu prostonaných dnů, a to o 16 %**. **O 23 % ovšem narostla průměrná délka trvání jednoho případu pracovní neschopnosti**.

- **Druhý největší podíl** na výdajích v **prosinci 2009** představovala **peněžitá pomoc v mateřství**, a to **29,5 %**. V porovnání se **stejným obdobím roku 2008** to je o **20,5 % více**. **Celoroční výdaje** na tyto dávky dosáhly **7,1 miliardy Kč**, což je o **téměř 790 milionů Kč více** než za rok **2008**.
- Téměř **4% podíl** na výdajích činilo v **prosinci 2009 ošetřovné**, což je o **24,4 % více než ve stejném období roku 2008**. **Celoroční výdaje** činily **729,1 milionu Kč**. Ve srovnání s **rokem 2008** je to o **82,2 Kč milionu Kč méně**.
- Výdaje na **vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství** představovaly pouze **setinu procent** z celkových výdajů. MPSV jich v roce **2009** vyplatilo za **5,2 milionu Kč**.
- **Refundace náhrady mezd**, tj. částky, kterou si zaměstnavatelé odečetli od pojistného, činily v **prosinci 2009 cca 155,3 milionu Kč**. Za **celý rok 2009** se jednalo o cca **1,4 mld. Kč**.

Slevy na pojistném

Od **září do prosince 2009** si zaměstnavatelé snížili odvody pojistného formou slev na pojistném ve výši **9,7 miliardy Kč**. Z toho tvořila více než **6,1 miliardy Kč mimořádná sleva na pojistném**. Na **jednoho zaměstnance** byla v **prosinci 2009** uplatněna v průměru sleva ve výši cca **354 Kč**.

Vývoj vyplacených dávek v rámci podpory v nezaměstnanosti

- V **prosinci 2009** dosáhly výdaje na podporu v nezaměstnanosti **1 231,3 milionu Kč**, což je o **90,0 % více** než ve **stejném období předchozího roku**.
- Počet **uchazečů o zaměstnání** se ke konci roku 2009 **zvýšil až na 539,1 tisíc**. Z tohoto počtu **cca 189,5 tisíce uchazečů** pobíralo **podporu v nezaměstnanosti**.
- **Celkové výdaje** na podporu v nezaměstnanosti byly v **loňském roce o 111,9 % vyšší** než v roce **2008** a činily **cca 15,1 miliardy Kč**.

Vývoj výdajů na dávky ze systému pomoci v hmotné nouzi, příspěvek na péči a dávky zdravotně postiženým občanům

Tyto dávky poskytuje MPSV občanům **prostřednictvím pověřených obecních úřadů**.

- V roce **2009** těmito obcemi vyplaceno na příspěvku na péči téměř **18,7 mld. Kč**, což je o **cca 400 milionů Kč více** než v **předchozím roce**.
- **Výdaje na dávky pomoci v hmotné nouzi a zdravotně postiženým občanům** činily v roce **2009 více než 5,5 miliardy Kč**. Oproti roku **2008** to je o **cca 250 milionů Kč více**.

Vývoj výdajů na státní sociální podporu

Systém státní sociální podpory tvoří **7 různých dávek**: přídavek na dítě, sociální příplatek, příspěvek na bydlení, rodičovský příspěvek, dávky péčovské péče, porodné a pohřebné.

- MPSV vyplatilo v **prosinci 2009 cca 1 242,7 tis. dávek** za **zhruba 3,4 miliardy Kč**. Došlo sice k **poklesu počtu dávek** oproti **stejnému období předchozího roku o 3,3 %**, ale objem **finančních prostředků narostl o 2,4 %**.

- Celkem bylo na dávky státní sociální podpory vyplaceno v roce 2009 cca 41,1 mld. Kč, což je zhruba o 0,8 miliardy Kč méně než v předešlém roce,
- V roce **2009** bylo na **přídavek na dítě** celkem vyplaceno **přibližně 4,7 miliardy Kč**, což je **o cca 1,5 miliardy Kč méně** než v **roce předchozím**.
- Ke **snížení výdajů** došlo i u **sociálního příplatku**. V **loňském roce** výdaje dosáhly **téměř 3 miliard Kč**, tedy **o 6,7 % méně** než v **roce 2008**.
- Naopak **více výdajů** si vyžádal **příspěvek na bydlení**, což bylo důsledkem zvýšení nákladů na bydlení a navýšení normativů pro výpočet této dávky. V roce **2009** došlo k **nárůstu** oproti předchozímu roku **o 40,8 %** a celkově MPSV vyplatilo **cca 2,3 miliardy Kč**.
- K **mírnému nárůstu výdajů** došlo i u **rodičovského příspěvku**. V **loňském roce** dosáhly výdaje celkové výše **cca 28,6 miliardy Kč**, což je **o 1,1 % více** než v **roce předchozím**.
- **Dávky pěstounské péče** zaznamenaly **nárůst** jak v **počtu vyplacených dávek**, tak v **objemu finančních prostředků**. Za 12 měsíců roku **2009** si příjemci dávky rozdělili **cca 0,9 miliardy Kč**, což představuje oproti roku **2008 nárůst o 9,3 %**.
- K **poklesům celkových ročních výdajů** došlo v **loňském roce** v oblastech **dávek porodného a pohřebného**. U porodného, kde bylo vyplaceno **1,6 miliardy Kč**, došlo k poklesu výdajů **o 4,1 %**. Výdaje na pohřebné představovaly **16,7 milionu Kč** a oproti roku 2008 poklesly o 76,4 %. Výrazný meziroční úbytek výdajů a počtu dávek pohřebného je dán skutečností, že na počátku roku 2008 byla tato dávka vyplácena ještě podle dříve platné právní úpravy.

Štěpánka Filipová
vedoucí oddělení styků s veřejností
a tisková mluvčí